

Zbirka odločb sodne prakse

Združeni zadevi C-682/18 in C-683/18

**Frank Peterson
proti
Google LLC in drugim**

in

**Elsevier Inc.
proti
Cyando AG**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof)

Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 22. junija 2021

„Predhodno odločanje – Intelektualna lastnina – Avtorska pravica in sorodne pravice – Dajanje na voljo in upravljanje platforme za deljenje videov oziroma platforme za gostovanje in deljenje datotek – Odgovornost upravljavca za kršitve pravic intelektualne lastnine, ki jih storijo uporabniki njegove platforme – Direktiva 2001/29/ES – Člen 3 in člen 8(3) – Pojem ‚priobčitev javnosti‘ – Direktiva 2000/31/ES – Člena 14 in 15 – Pogoji za upravičenost do oprostitve odgovornosti – Neobstoj seznanjenosti s konkretnimi kršitvami – Obvestitev o takih kršitvah kot pogoj za pridobitev sodne odredbe“

1. *Približevanje zakonodaj – Avtorska pravica in sorodne pravice – Direktiva 2001/29 – Usklajevanje nekaterih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi – Cilj (Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člena 11 in 17(2); Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2001/29, uvodne izjave 3, 9, 10, 23 in 31)*

(Glej točke od 65 do 65.)

2. *Približevanje zakonodaj – Avtorska pravica in sorodne pravice – Direktiva 2001/29 – Usklajevanje nekaterih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi – Priobčitev javnosti – Pojem – Upravljavec platforme za deljenje videov oziroma platforme za gostovanje in deljenje datotek – Nezakonito dajanje varovanih vsebin na voljo javnosti, ki ga izvajajo uporabniki te platforme – Izključitev – Izjema – Obseg (Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2001/29, člen 3(1))*

(Glej točke od 66 do 75, od 77 do 86 in od 92 do 102 ter točko 1 izreka.)

3. *Približevanje zakonodaj – Elektronsko poslovanje – Direktiva 2000/31 – Odgovornost posrednih ponudnikov storitev – Področje uporabe – Odgovornost upravljavca platforme za deljenje videov oziroma platforme za gostovanje in deljenje datotek za kršitve pravic intelektualne lastnine, ki jih storijo uporabniki njegove platforme – Vključitev – Zahteva – Neobstoj seznanjenosti s konkretnimi kršitvami*
(Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/31, člen 14(1)(a))

(Glej točke 106, 107, 109, 111, 112, 114, in od 116 do 118 ter točko 2 izreka.)

4. *Približevanje zakonodaj – Avtorska pravica in sorodne pravice – Direktiva 2001/29 – Usklajevanje nekaterih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi – Pravna sredstva – Možnost, da imetnik avtorske ali sorodne pravice zahteva izdajo sodne odredbe proti upravljavcu spletne platforme – Platforma, ki jo tretja oseba uporabi za kršitev pravice imetnika ob nevedenju tega upravljavca za to dejstvo – Dopustnost – Zahteva – Preverjanje, ki ga mora opraviti nacionalno sodišče*
(Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, členi 11, 16 in 17(2); direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2000/31, člen 14(1)(a), in 2001/29, člen 8(3))

(Glej točke od 128 do 130, 133, in od 136 do 143 ter točko 3 izreka.)

Povzetek

V sedanjem stanju prava Unije upravljavci spletnih platform načeloma sami ne priobčijo javnosti vsebin, ki so varovane z avtorsko pravico in ki jih njihovi uporabniki nezakonito dajo na splet.

Vendar ti upravljavci izvedejo tako priobčitev ob kršitvi avtorske pravice, če poleg zgolj dajanja na voljo platform prispevajo k temu, da se javnosti omogoči dostop do takih vsebin.

V sporu, na katerega se nanaša prva zadeva (C-682/18), Frank Peterson, glasbeni producent, toži družbo YouTube in njeno zakonito zastopnico družbo Google pred nemškimi sodišči v zvezi s tem, da je bilo leta 2008 na splet, in sicer na platformo YouTube, danih več fonogramov, glede katerih zatrjuje, da ima za njih različne pravice. To dajanje na splet so uporabniki te platforme izvedli brez njegovega dovoljenja. Gre za skladbe z albuma A Winter Symphony umetnice Sarah Brightman in zasebne zvočne posnetke s koncertov njene turneje „Symphony Tour“.

V sporu, na katerega se nanaša druga zadeva (C-683/18), založba Elsevier toži družbo Cyando pred nemškimi sodišči v zvezi s tem, da so bila leta 2013 na splet, in sicer na platformo za gostovanje in deljenje datotek „Uploaded“, dana različna dela, za katera ima družba Elsevier izključne pravice. To dajanje na splet so izvedli uporabniki te platforme brez njenega dovoljenja. Gre za dela Gray's Anatomy for Students, Atlas of Human Anatomy in Campbell-Walsh Urology, do katerih je bilo mogoče dostopati na platformi Uploaded prek zbirk povezav rehabgate.com, avaxhome.ws in bookarchive.ws.

Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija), ki odloča o teh dveh sporih, je Sodišču predložilo več vprašanj za predhodno odločanje, da bi to sodišče med drugim pojasnilo odgovornost upravljavcev spletnih platform v zvezi z deli, varovanimi z avtorsko pravico, ki jih na teh platformah nezakonito dajo na splet njihovi uporabniki.

Sodišče je to odgovornost preučilo v okviru ureditve, ki se uporabi za obdobje dejanskega stanja in ki izhaja iz Direktive 2001/29 o avtorski pravici,¹ Direktive 2000/31 o elektronskem poslovanju,² in Direktive 2004/48 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine.³ Vprašanja za predhodno odločanje, ki so bila postavljena, se ne nanašajo na ureditev, ki je začela veljati po obdobju dejanskega stanja in ki je bila uvedena z Direktivo 2019/790 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu.⁴

Sodišče je v sodbi, izdani v velikem senatu, med drugim presodilo, da v sedanjem stanju prava Unije upravljavci spletnih platform sami ne priobčijo javnosti vsebin, ki so varovane z avtorsko pravico in ki jih njihovi uporabniki nezakonito dajo na splet, razen če ti upravljavci poleg zgolj dajanja na voljo platforme prispevajo k temu, da se javnosti dostop do takih vsebin omogoči ob kršitvi avtorske pravice. Sodišče je poleg tega presodilo, da so lahko ti upravljavci upravičeni do oprostitev odgovornosti v smislu Direktive 2000/31 o elektronskem poslovanju, če nimajo dejavne vloge, zaradi katere bi lahko poznali in nadzorovali vsebine, naložene na njihovo platformo.

Presoja Sodišča

Sodišče je na prvem mestu preučilo vprašanje, ali upravljavec platforme za deljenje videov oziroma platforme za gostovanje in deljenje datotek, na kateri lahko uporabniki nezakonito dajo varovane vsebine na voljo javnosti, v okoliščinah, kakršne so te v obravnavanih zadevah, izvaja „priobčitev“ teh vsebin „javnosti“ v smislu Direktive 2001/29 o avtorski pravici.⁵ Sodišče je najprej opozorilo na cilje in opredelitev pojma „priobčitev javnosti“ ter na dodatna merila, ki jih je treba upoštevati v okviru posamične presoje, ki se zahteva s tem pojmom.

Sodišče je tako med temi merili poudarilo bistven pomen vloge upravljavca platforme in namernost njegovega posredovanja. Ta namreč izvaja „dejanje priobčitve“, če ob popolnem zavedanju posledic svojega ravnanja svojim strankam omogoča dostop do varovanega dela, še zlasti, če te stranke brez tega posredovanja razširjanega dela načeloma ne bi mogle uživati.

V teh okoliščinah je Sodišče presodilo, da upravljavec platforme za deljenje videov oziroma platforme za gostovanje in deljenje datotek, na kateri lahko uporabniki nezakonito dajo varovane vsebine na voljo javnosti, ne izvaja „priobčitve“ teh vsebin „javnosti“ v smislu Direktive o avtorski pravici, razen če poleg zgolj dajanja na voljo platforme prispeva k temu, da se javnosti dostop do takih vsebin omogoči ob kršitvi avtorske pravice.

¹ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230).

² Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399).

³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32).

⁴ Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL 2019, L 130, str. 92). S to direktivo je za operaterje spletnih platform uvedena nova posebna ureditev odgovornosti za dela, ki so jih uporabniki teh platform nezakonito dali na splet. Ta direktiva, ki jo je morala vsaka država članica prenesti v svoje nacionalno pravo najpozneje do 7. junija 2021, med drugim tem upravljavcem nalaga, da pridobijo dovoljenje imetnikov pravic, na primer s sklenitvijo licenčnega sporazuma, za dela, ki jih dajo na splet uporabniki njihovih platform.

⁵ Člen 3(1) Direktive 2001/29 o avtorski pravici. V skladu s to določbo države članice določijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.

Za to gre zlasti, če je ta upravljavec konkretno seznanjen z nezakonitim dajanjem varovane vsebine na voljo na njegovi platformi in je nemudoma ne zbrise ali onemogoči dostopa do nje, če navedeni upravljavec, čeprav ve ali bi moral vedeti, da na splošno uporabniki njegove platforme prek te platforme nezakonito dajejo varovane vsebine na voljo javnosti, ne izvaja ustreznih tehničnih ukrepov, ki se lahko od običajno skrbnega upravjavca v njegovem položaju pričakujejo za verodostojno in učinkovito zoperstavljanje kršitvam avtorske pravice na tej platformi, ali če sodeluje pri izbiri varovanih vsebin, ki se nezakonito priobčijo javnosti, na svoji platformi zagotavlja orodja, namenjena posebej nezakonitemu deljenju takih vsebin, ali vedé spodbuja taka deljenja, kar je lahko razvidno iz okoliščine, da je upravljavec sprejel poslovni model, ki uporabnike njegove platforme spodbuja k temu, da varovana dela na tej platformi nezakonito priobčijo javnosti.

Sodišče je na drugem mestu preučilo vprašanje, ali je lahko upravljavec spletnih platform upravičen do oprostite odgovornosti, določene z Direktivo 2000/31,⁶ v zvezi z varovanimi vsebinami, ki jih uporabniki nezakonito priobčijo javnosti prek njegove platforme. V tem okviru je Sodišče preučilo, ali je vloga, ki jo ima ta upravljavec, nevtralna, torej ali je njegovo ravnanje bolj tehnično, samodejno in pasivno, kar pomeni, da ne pozna niti ne more nadzorovati vsebin, ki jih shranjuje, ali pa ima navedeni upravljavec, nasprotno, dejavno vlogo, zaradi katere bi lahko poznal ali nadzoroval te vsebine. Sodišče je v zvezi s tem presodilo, da je lahko ta upravljavec upravičen do oprostite odgovornosti, če nima dejavne vloge, zaradi katere bi lahko poznal ali nadzoroval vsebine, naložene na njegovo platformo. Sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da mora tak upravljavec, da bi bil izključen iz upravičenosti do oprostite odgovornosti, določene s to direktivo, vedeti za konkretna nezakonita dejanja svojih uporabnikov v zvezi z varovanimi vsebinami, ki so bile naložene na njegovo platformo.

Sodišče je na tretjem mestu pojasnilo pogoje, pod katerimi lahko imetniki pravic v skladu z Direktivo 2001/29 o avtorski pravici⁷ zahtevajo izdajo sodnih odredb proti upravljavcem spletnih platform. Tako je presodilo, da ta direktiva ne nasprotuje temu, da lahko imetnik avtorske ali sorodne pravice izdajo sodne odredbe proti upravljavcu, katerega storitev je tretja oseba uporabila za kršitev pravice tega imetnika, ne da bi ta upravljavec vedel za to kršitev v smislu Direktive 2000/31 o elektronskem poslovanju,⁸ v skladu z nacionalnim pravom zahteva le, če je bil pred začetkom sodnega postopka ta upravljavec o tej kršitvi predhodno obveščen in ta ni nemudoma ukrepal, da bi odstranil zadevno vsebino ali blokiral dostop do nje in zagotovil, da se take kršitve ne ponovijo.

Vendar se morajo nacionalna sodišča pri uporabi takega pogoja prepričati, da ta ne povzroči, da bi se dejansko prenehanje kršitve odložilo tako, da bi se s tem temu imetniku povzročila nesorazmerna škoda.

⁶ Člen 14(1) Direktive 2000/31 o elektronskem poslovanju. V skladu s to določbo države članice zagotovijo, da ponudnik storitve, če se storitev informacijske družbe nanaša na shranjevanje podatkov, ki jih zagotovi prejemnik storitve, ni odgovoren za podatek, ki ga je shranil na zahtevo prejemnika storitve, pod pogojem, da ponudnik dejansko ne ve za nezakonito dejavnost ali podatek in mu glede odškodninskih zahtevkov niso znana dejstva ali okoliščine, iz katerih je očitno, da gre za nezakonito dejavnost ali podatek, ali da ponudnik, takoj ko za to izve ali se tega zave, nemudoma ukrepa in odstrani ali onemogoči dostop do podatka.

⁷ Člen 8(3) Direktive 2001/29 o avtorski pravici. V skladu s to določbo države članice zagotovijo, da imetniki pravic lahko zahtevajo sodno odredbo proti posrednikom, katerih storitve uporablja tretja stranka in s tem krši avtorske ali sorodne pravice.

⁸ Člen 14(1)(a) Direktive 2000/31 o elektronskem poslovanju.